

Sygn. akt I NSW 3419/20

POSTANOWIENIE

Dnia 1 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego G.K.

przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 1 sierpnia 2020 r.

postanawia:

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

G.K. (dalej: wnosząca protest) pismem z dnia 14 lipca 2020 r. wniosła protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r., zarzucając „naruszenie przepisów Ustawy [o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego] i Kodeksu [wyborczego], a także Konstytucji, dotyczących całego procesu wyborczego, w tym zarządzenia i organizacji wyborów, a także kampanii wyborczej i w konsekwencji samego głosowania”. W uzasadnieniu wnosząca protest sprecyzowała zarzuty wskazując na niezgodność przepisów o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z

możliwością głosowania korespondencyjnego z Konstytucją RP, przeprowadzenie głosowania w dniach niemieszczących się w terminach określonych w art. 128 ust. 2 zdanie 1 Konstytucji, nierówność wyborów prezydenckich z uwagi na różny czas trwania kampanii wyborczej kandydatów, sposób ich traktowania przez media publiczne, a także udział w kampanii wyborczej osób niebędących członkami komitetu wyborczego, w szczególności przedstawicieli Rady Ministrów oraz naruszenie ciszy wyborczej przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa. Ponadto wnosząca protest zarzuciła nieprawidłowości w pracy Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w Ł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z normą art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), wskazana ustawa określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do treści art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Zgodnie z normami art. 82 § 1 k.wyb. przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mających wpływ na wynik wyborów (pkt 2).

Wnoszący protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 321 § 3 k.wyb.). Nieprzedstawienie lub

niewskazanie dowodów jest uchybieniem formalnym protestu wyborczego, które skutkuje pozostawieniem go bez dalszego biegu (art. 322 k.wyb.).

We wniesionym proteście wyborczym G.K. nie wskazała, do naruszenia których przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mającego wpływ na wynik wyborów lub do jakiego przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów, jej zdaniem doszło. Tym samym protest wykroczył poza granice podstaw określone w art. 82 k.wyb. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 listopada 2005 r., III SW 145/05; 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19).

Z podniesionych przez wnoszącą protest zarzutów wynika, że do naruszenia przepisów wyborczych doszło z uwagi na różny czas trwania kampanii wyborczej kandydatów oraz odmienny sposób traktowania kandydatów przez media publiczne, w szczególności przez Telewizję [...]. Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady równości wyborów z uwagi na zróżnicowaną długość trwania kampanii wyborczej, zważyć należy, że faktyczna różnica była wynikiem przyjętych przez ustawodawcę przepisów w związku z koniecznością przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w czasie epidemii oraz decyzji podejmowanych przez osoby tworzące komitety wyborcze. Podkreślić bowiem należy, że komitet wyborczy kandydata, który otrzymał w głosowaniu ponownym mniejszą liczbę głosów, mógł zostać utworzony w związku z wyborami zarządzanymi na dzień 10 maja 2020 r. i wówczas czas trwania kampanii wyborczej byłby taki sam, jak w przypadku komitetu, który z tej możliwości skorzystał. Opisana więc w proteście wyborczym sytuacja zaistniała w związku z wprowadzonymi rozwiązaniami ustawowymi, które jednakże nie mogą być kwestionowane w trybie protestu wyborczego, oraz decyzjami podjętymi przez osoby tworzącymi komitet wyborczy w związku z wyborami zarządzanymi na dzień 28 czerwca 2020 r.

Kolejny podniesiony przez wnoszącą protest zarzut dotyczy naruszenia art. 132 § 5 k.wyb., polegający w opinii wnoszącej protest na braku reakcji ze strony komitetu wyborczego A.D., w szczególności braku protestu z jego strony „przeciwko

agresywnej agitacji wyborczej na rzecz Prezydenta”. Ponownie jednak wnosząca protest nie wskazała w jaki sposób ewentualne naruszenia Kodeksu wyborczego przekładają się na naruszenie tych jego przepisów, które dotyczą głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

Kolejny podniesiony przez wnoszącą protest zarzut dotyczy rozsyłania przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa wiadomości tekstowych w trakcie obowiązywania ciszy wyborczej. Wnosząca protest stwierdziła, że w ten sposób określona grupa wyborców zmobilizowana miała zostać do wzięcia udziału w wyborach. W pierwszym rzędzie zważyć należy, że zarzut ten wykracza poza granice protestu wyborczego określone w art. 82 § 1 k.wyb. Ponadto zważyć należy, że treść informacji rozsyłanej przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa dotyczyła dokonanej w stosunkowo krótkim czasie przed dniem ponownego głosowania zmiany rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 czerwca 2020 r. w sprawie wykazu środków ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19 dla członków obwodowych komisji wyborczych oraz szczegółowych zasad bezpieczeństwa sanitarnego w lokalu wyborczy, (Dz.U. 2020, poz. 1046 i 1207), w zakresie możliwości głosowania poza kolejnością osób szczególnie zagrożonych wirusem COVID-19. Komunikat w sprawie wskazanej nowelizacji rozporządzenia umieszczony był m.in. na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej, szeroko informowały o tym również media.

Zważyć dodatkowo należy, że informacja rozsyłana przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa nie była adresowana do wybranej części obywateli. Otrzymali go wszyscy posiadacze telefonów komórkowych. Działanie to miało na celu poinformowanie wyborców o możliwości skorzystania ze wskazanych w treści wiadomości uprawnień lub o sytuacji, z którą mogą się spotkać po przybyciu do lokalu wyborczego. Nie można więc opisanej okoliczności traktować jako równoważnej z agitacją wyborczą. Zgodnie bowiem z art. 105 § 1 k.wyb. agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zniechęcanie do głosowania w określony sposób, w tym w szczególności do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego.

Wnosząca protest podniosła ponadto zarzut niekonstytucyjności terminu wyborów, nieprawidłowości związanych z procesem legislacyjnym, niezgodności

ustaw lub aktów wykonawczych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, jak również niezgodnych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej działań organów państwa. W zakresie tym wnosząca protest ponownie wykroczyła poza granice podstaw określone w art. 82 § 1 k.wyb. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 listopada 2005 r., III SW 145/05; 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19). Należy bowiem mieć na uwadze, że protest wyborczy został przez ustawodawcę określony dość wąsko. Jak już wielokrotnie podkreślono, przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mającego wpływ na wynik wyborów. Co więcej, Sąd Najwyższy w swoim dotychczasowym orzecznictwie wskazywał, że „jako »przepisy dotyczące głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów« można traktować tylko przepisy regulujące formalne procedury, znajdujące zastosowanie do postępowania przed ustawowymi organami wyborczymi” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2015 r., III SW 54/15). Konsekwentnie nie każde naruszenie norm Kodeksu wyborczego lub Kodeksu karnego, może stanowić podstawę protestu wyborczego. Jak podkreślił ustrojodawca w przepisie art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Przedmiotem protestu wyborczego nie może być więc ocena zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przyjętych rozwiązań normatywnych, nieprawidłowości w procesie legislacyjnym, czy też niezgodnych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej działań organów państwa. Naturalnie można krytycznie odnosić się do takiego ujęcia przez ustrojodawcę, a następnie przez ustawodawcę, zakresu protestu wyborczego, niemniej jednak nie można go negować.

Uznając powyższe, Sąd Najwyższy w niniejszym składzie, wyraża pogląd, iż określony powyżej zakres protestu wyborczego, nie przekłada się automatycznie na zakres okoliczności branych pod uwagę przez Sąd Najwyższy podczas badania

ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w związku z podejmowaniem uchwały w tym przedmiocie. Zakres tych drugich jest szerszy. Orzekając o ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Sąd Najwyższy realizuje bowiem kompetencję wynikającą wprost z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a zatem ma obowiązek zbadać czy także inne okoliczności, niewymienione w art. 82 § 1 k.wyb., wyznaczającego zakres i podstawę protestu wyborczego, miały wpływ na ważność wyboru.

Zważywszy na wagę zarzutów, w części odnoszących się do podstaw ustrojowych Rzeczypospolitej Polskiej, wypowiedź Sądu Najwyższego w powyższym zakresie, przy podejmowaniu uchwały na podstawie art. 129 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jest zasadna.

Wnosząca protest zarzuciła również nieprawidłowości w pracach Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w Ł.. Ponownie jednak wnosząca protest nie wskazała, do naruszenia których przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mającego wpływ na wynik wyborów lub do jakiego przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów, jej zdaniem doszło.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 w zw. z art. 321 § 3 k.wyb. i w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, orzekł jak w sentencji postanowienia.